

වෙනස්වන ගෝලීය ගතිකත්වය: ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ඇඟවුම්

"වෙනස්වන ගෝලීය ගතිකත්වය: ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ඇඟවුම්" යන මෑයෙන් සමාරම්භක LKI විදේශ ප්‍රතිපත්ති සංසඳය, 2023 අගෝස්තු 9 වැනි බදාදා, විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ගරු. එම්.යු.එම්. අලි සබිරි, විදේශ කටයුතු රාජ්‍ය අමාත්‍ය තාරක බාලසූරිය, සහ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන ප්‍රධානීන්, රාජ්‍ය නිලධාරීන්, විද්වතුන්, ව්‍යාපාරික ප්‍රධානීන්, සිවිල් සමාජය, මාධ්‍ය වෘත්තිකයන් මෙන්ම සිසුන්ගෙන් සමන්විත නියෝජිත රැස්වීමක් විය. LKI විධායක අධ්‍යක්ෂ තානාපති රවිනාඨ ආර්යසිංහ මහතා විසින් මෙහෙයවන ලද මෙම සාකච්ඡාවට ආරක්‍ෂාව, ආර්ථික විද්‍යාව, විදේශ කටයුතු සහ සිවිල් සමාජය යන ක්ෂේත්‍රවල පසුබිම් ඇති ප්‍රකට මධුලු හතරක් ඇතුළත් විය.

විද්වත් සාකච්ඡාව ආරම්භ කරමින් තානාපති ආර්යසිංහ මහතා වෙනස්වන ගෝලීය ගතිකත්වයේ ප්‍රධාන ප්‍රවණතා හතක් හඳුනා ගත්තේය: අස්ථාවර ගෝලීය බල දේශපාලනය; ගෝලීය ආර්ථිකය මත නැගී එන පීඩනය; ඉන්දියන් සාගරයේ බල ඵලිව්‍යාදිකම්; ඉන්දියාවේ වැඩි වැදගත්කම; බහුපාර්ශ්විකවාදයේ අර්බුදය; එක්සත් ජාතීන්ගේ පද්ධතිය තුළ රාජ්‍ය ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ නොගැලපීම; සහ ශීඝ්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වන රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකාරීන්ගේ වෙනස්වන භූමිකාව එයට ඇතුළත් විය. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා දේශපාලන, උපායමාර්ගික, ආර්ථික සහ බාහිර සබඳතා සම්බන්ධයෙන් මතු වෙමින් පවතින අභියෝග මෙමගින් ගෙනහැර දැක්වූ අතර සාකච්ඡාවට පදනම දක්වන ලදී.

කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්ව විද්‍යාලයේ (KDU) අධ්‍යක්ෂ/ජාත්‍යන්තර සබඳතා සහ අධ්‍යක්ෂ/උපායමාර්ගික ඇගයීම් මධ්‍යස්ථානය (KDU) ආචාර්ය හරින්ද විදානගේ විසින් ඉන්දියානු සාගරයේ කුඩා රාජ්‍ය උපායමාර්ගික ස්වයං පාලනයක් සඳහා වන මහා බලවතුන් සහ බහුපාර්ශ්වික සන්ධාන ගැන සඳහන් කරමින් ගෝලීය කටයුතුවල වර්තමාන ස්වභාවය, ඉන්දියන් සාගරයේ කුඩා රාජ්‍ය උපායමාර්ගික ස්වයං පාලනයක් හඹා යාම, සහ ඉන්දු පැසිෆික් කලාපයේ වර්තමාන තර්ජන ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා ආරක්ෂක කාර්මික පදනමේ සූදානම පිළිබඳව සාකච්ඡා කළේය. කුඩා රාජ්‍ය උපායමාර්ගික ස්වයං පාලනයේ අනාගතය ගැන සඳහන් කරමින්, ඉන්දියාව සහ ප්‍රංශය වැනි නැගී එන මධ්‍යම මට්ටමේ බලවතුන් විසින් 'ස්ථාපිත බලතල සෙලවීමක්' ගැන සඳහන් කළ ඔහු, මෙම සංකීර්ණ තත්වයන් හේතුවෙන් විදේශ ආයෝජනවලින් ප්‍රතිලාභ ලැබීමට ශ්‍රී ලංකාව අසමත් වූ බව පැවසීය. ආරක්‍ෂක අංශයේ ඉදිරි ගමන සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ සාවද්‍ය තොරතුරු පැතිරීම සහ දේශපාලනීකරණය කිරීම ඇතුළුව ආරක්‍ෂක ක්ෂේත්‍රයේ වත්මන් අභියෝගවලට එලදායි ලෙස ආමන්ත්‍රණය කරන වර්තමාන සහ නැගී එන තර්ජන පිළිබඳ උපාය මාර්ගික තක්සේරුවක් අවශ්‍ය බව ආචාර්ය විදානගේ අවධාරණය කළේය.

ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයන ආයතනයේ (IPS) විධායක අධ්‍යක්ෂ ආචාර්ය දුෂ්නී චීරකෝන් මහත්මිය, ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති කුලට භූ දේශපාලනික සහ ආරක්‍ෂක උපාය මාර්ගවල වර්ධනය වන වැදගත්කම හඳුනාගත් අතර, වෙළෙඳ සහ ආයෝජන උපාය මාර්ග තවදුරටත් තනිකරම ආර්ථික මූලධර්ම මත ගොඩනැගෙන්නේ නැති බව පවසීය. වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තිය යුධ පිටියක් වී ඇති ආකාරය සහ ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් දැන් ද්විපාර්ශ්වික හවුල්කරුවන් මත යැපීම අවම කිරීම සඳහා පුනර්ජනනීය බලශක්තිය සහ අර්ධ සන්නායක වැනි තීරණාත්මක අංශවල දේශීය ධාරිතාව ගොඩනැගීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇති ආකාරය ඇය විස්තර කළාය. ප්‍රශ්නෝත්තර සැසියේදී, ශ්‍රී ලංකාවේ නොබැඳි විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ තිරසාරභාවය පිළිබඳව ද ඇය ප්‍රශ්න කළේ, එය වෙළෙඳ සාකච්ඡාවලදී ඔවුන්ගේ ස්ථාවරය දුර්වල කරන බැවිනි.

විදේශ සබඳතා සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන ප්‍රධාන අභියෝගය රට ගන්නා පියවර ඉන්දියන් සාගරයේ “භූ දේශපාලනික අකටයුත්තක්” නොව, ප්‍රත්‍යක්ෂ ආර්ථික ප්‍රතිලාභවලින් පසුව බව, හිටපු විදේශ ලේකම්, තානාපති එච්.එම්.ඒ.එස්. පලිහක්කාර මහතා අවධාරණය කළේය. ආර්ථික අර්බුදයෙන් පැන නගින උග්‍ර ප්‍රශ්න එලදායී ලෙස ජය ගැනීම සඳහා දේශීය හා විදේශීය ප්‍රතිපත්ති සමගි කිරීමේ අවශ්‍යතාවය, ඉන්දියාව, චීනය සහ එක්සත් ජනපදය අතර ඉන්දියානු සාගර භූ දේශපාලනික "ත්‍රිත්ව" සමඟ ගනුදෙනු කිරීම සහ පද්ධතියක වගවීම සහ ප්‍රතිසන්ධානය ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඔහු සාකච්ඡා කළේය. නිරන්තරයෙන් වෙනස් වන මෙම භූ දේශපාලනික වාතාවරණය වඩා හොඳින් සැරිසැරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව විදේශ ප්‍රතිපත්තිය සඳහා එහි මූලික මූලධර්ම යළි ස්ථාපිත කිරීම, මහා බල එදිරිවාදිකම්වලට සම්බන්ධ වීමෙන් වැළකීම, සියලු රටවල් සමඟ අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතා පැවැත්වීම සහ තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDG) වෙත යොමු වූ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව ප්‍රතිපත්තියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම තානාපති පලිහක්කාර මහතා වැඩිදුරටත් යෝජනා කළේය.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික සාම කවුන්සිලයේ (NPC) විධායක අධ්‍යක්ෂ ආචාර්ය ජෙහාන් පෙරේරා මහතා, ශ්‍රී ලංකාවේ “සඳාචාරාත්මක මාලිමාව” මෙහෙයවීමේදී සහ ජනතාවගේ අවශ්‍යතා සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා සිවිල් සමාජ සංවිධානවල වැදගත් කාර්යභාරය, විශේෂයෙන්ම මානව හිමිකම් සහ යහපාලනය පිළිබඳ ගැටළු අවධාරණය කළේය. ආචාර්ය පෙරේරා අතීතයේ එවැනි ක්‍රියාමාර්ගවල සාර්ථකත්වය සහ සිවිල් සමාජයට ජනතාවගේ නාමයෙන් සැක සහිත සහ වෙනස් කොට සැලකීමේ ප්‍රතිපත්ති හැඩගස්වා, අනුමත කරන සහ පෙරළා දැමිය හැකි ආකාරය විස්තර කළේය. යුරෝපා සංගමයේ ජීඑස්පී ජ්ලස් සහ යෝජිත ත්‍රස්ත විරෝධී පනතේ අවශ්‍යතා සහ බලය බෙදාගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය දේශපාලන අධීක්ෂණය පිළිබඳ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා නියමිත වේලාවට මැතිවරණයක

අවශ්‍යතාවය ජාත්‍යන්තරය ශ්‍රී ලංකාව කෙරෙහි දක්වන ආකල්පයට බලපාන ගැටළු විය හැකි බව ඔහු පැවසීය.

සංවාද මණ්ඩපයෙන් අනතුරුව ප්‍රශ්නෝත්තර සැසියක් පැවැත්විණි. එහිදී ප්‍රේක්ෂකයන්ගේ ප්‍රශ්නවලට සහ අදහස්වලට විද්වත් මඩුල්ල ප්‍රතිචාර දැක්වීය. එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියේ සමකාලීන අදාළත්වය, ඉන්දියාව සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ සබඳතාව, නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් ස්ථාපිත කිරීම සහ ව්‍යාප්ත කිරීම, විදේශ ප්‍රතිපත්ති තීරණවලදී රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකාරීන්ගේ විකාශනය වන භූමිකාව සහ ඉන්දීය සාගරයේ ශ්‍රී ලංකාවේ උපායමාර්ගික පිහිටීමෙහි වැදගත්කම එම මාතෘකා අතරට ඇතුළත් විය. මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය සම්බන්ධව අදාළ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් නව ඉදිරිදර්ශන සඳහා වේදිකාවක් සැපයූ අතර වැඩිදුර සාකච්ඡා ප්‍රවර්ධනය කළේය.